

Preek over Markus 3:31-35

- Schildwolde, 31 januari 2016
- Kees van Dusseldorp
- serie: de missie van Jezus 3/3

Liturgie:

serie: de missie van Jezus
thema: ... kom in de kring ...

votum en groet

Ps.92:1,2

wetslezing

Ps.119:1,2,3

gebed

lezen: Mark.3:20-35

Heb.2:10-18

kindermoment groep 6-7

Gz.167

preek Mark.3:35

Ld.95

gebed

collecte

bijdrage Cantiamo

Gemeentelied

zegen

gebed:

Gemeente van Christus,

** kom in de kring

‘Kom in de kring’. Die titel heb ik aan de preek gegeven. Ik had deze bijbeltekst er niet speciaal op uitgezocht. Maar het komt wel mooi bij elkaar. In de gemeente werken we sinds een jaar met kringen: een kleinere groep gemeenteleden die op elkaar betrokken is in geloof en leven, in lief en leed. Dat is tenminste de bedoeling. Het bijbelgedeelte van deze morgen is een van de weinig bijbelteksten waarin sprake is van een kring. ‘Jezus keek de mensen aan, die in een kring om hem heen zaten en zei: ‘Jullie zijn mijn moeder, mijn broers en mijn zusters.’ Dat is een woord dat je uit zijn mond wel wilt horen. Dat is een kring waar je wel bij wilt horen.

Nee, het gaat natuurlijk niet direct over de kringen zoals wij dat in de gemeente toepassen. Maar indirect toch zeker wel. Het is niet zo moeilijk om de kring, daar in de huiskamer van Jezus, door te trekken naar de gemeente. ‘Ik noem je mijn broer, mijn zus, mijn moeder,’ zegt Jezus. ‘Ieder die Gods wil doet. We hebben dezelfde Vader. Jullie vormen mijn familie.’ We hebben elkaar niet uitgezocht. Maar vormen samen een gezin. Het gezin van God. De kring rond Jezus Christus. Jezus maakt van verschillende mensen één nieuwe familie. Hij legt verbindingen die dieper gaan dan bloedbanden. Relaties die niet stoppen bij de dood.

Nu is ‘familie’ niet voor iedereen een warm begrip. Familiebanden zijn kwetsbaar. In veel families is wel eens iets vervelends voorgevallen. In sommige families is zelfs ruzie. Toch hebben we allemaal ook wel een idee over hoe waardevol een goede familiekring is. In die kring weet je je gewaardeerd en gesteund door dik en dun. Bij Jezus ontstaat een nieuwe familie. De kerk als gezin van God. Omdat Hij je zijn broer of zus noemt, ben je het ook van elkaar. De kerk, van die familie moet je het hebben.

Misschien ben je het nog niet meteen met me eens. Omdat je de kerk maar een menselijk zaakje vindt. Of omdat je niet het gevoel hebt dat je in de gemeente gewaardeerd wordt. Of omdat je geloof veel meer opvat als iets tussen God en jou, waar je een kerk niet voor nodig hebt. Of omdat je je afvraagt of de woorden van Jezus zomaar toegepast kunnen op de gemeente vandaag. We zullen zien. Ik laat het thema nog even staan: ‘kom in de kring’.

** erin of eruit

Je bent binnen of je staat erbuiten. Dat loopt de verkondiging van Jezus op uit. In de eerste hoofdstukken van het evangelie stelt Markus ons voor aan Jezus. Door te vertellen wat Jezus deed en zei krijgen we een idee van zijn missie. Jezus opent het Koninkrijk van God. Hij maakt duidelijk dat vergeving en reiniging de weg vormt om dat Koninkrijk binnen te gaan. En Hij onderstreept die boodschap met duidelijke tekenen: signalen van het Koninkrijk. Zieken die beter worden, verlamden die weer gaan lopen, melaatsen die na genezing weer onder de mensen komen, bezetenen die bevrijd worden van kwade geesten. Een prachtige boodschap, een uitnodigend verhaal, ook al is het tegelijk best confronterend, omdat het ons ontdekt aan onze zonden en tekorten. En oproept tot bekering. ‘Ik ben gekomen om zonden te vergeven en zondaars te redden en zo het hemelrijk voor hen te openen.’

Veel mensen reageren enthousiast op de missie van Jezus. Maar niet iedereen. Gaandeweg komt er ook kritiek. Met name de Farizeeën en schriftgeleerden nemen afstand van Jezus. Ze beginnen hem verdacht te maken. Wij zouden het 'negatieve framing' noemen. Jezus doet onverklaarbare dingen. Dat komt vast van de duivel! Een rotopmerking! Maar de suggestie is gewekt. En die doet de ronde.

Daarom wordt het eerste deel van het evangelie afgerond met een soort beslismoment. Je moet kiezen: ben je voor Jezus of ben je tegen Jezus? Luister je naar hem, of keer je je van hem af? Het is het thema, dat in het vervolg van het evangelie steeds meer de aandacht vraagt. Steeds weer maakt Jezus duidelijk dat er twee opties zijn: óf je geeft gehoor aan wat Hij zegt en waar Hij je toe roept, óf je gaat ertegen in.

Jezus zet het op scherp. Hij waarschuwt zijn tegenstander dat wie de Heilige Geest lastert, een zonde begaat waarvoor geen vergeving bestaat. Je blijft buiten het Koninkrijk en komt onder Gods oordeel. En aan de andere kant zegt Jezus: wie de wil van God doet, die is mijn broer en mijn zuster. Die gaat het Koninkrijk van God binnen.

Het contrast is scherp. Je bent voor of tegen Jezus. Ik merk dat veel mensen hier vandaag niet zo uitgesproken in zijn. Ook in de kerk niet. Er heerst meer een sfeer: het zou kunnen, wie zal zeggen wat de waarheid is, je geloof hoeft toch niet alles te bepalen, wat in de Bijbel staat kun je toch niet houden. Maar met zo'n lauwe houding stelt geloof niet zoveel voor. Of laat ik het anders zeggen: wie zich echt verdiept in wat Jezus zegt en doet, die komt op een gegeven moment voor een beslissing te staan. Als je dat maar voor je uitschuift en uitschuift, dan maak je ook een keuze. Of als je alleen de waarheid accepteert die jou goed uitkomt, tja dan neem je Jezus ook niet serieus. Jezus is er duidelijk in: je bent binnen of je staat erbuiten.

**** je staat erbuiten**

Het kan helpen om nog eens goed in het verhaal te duiken. En dan begin ik bij de mensen die Jezus waarschuwt: pas op, als je zo doorgaat, dan gaat het Koninkrijk van God voor jou niet open. Nooit.

Jezus is weer thuis. Hij woont op zichzelf in Kafarnaüm. Regelmatig trekt hij erop uit. Maar soms ook is hij thuis. Inmiddels weten ze hem ook daar te vinden. Steeds groter worden de groepen mensen die op het dorp afkomen om Jezus te horen. Nooit heeft hij rust. Zoals vandaag ook: Hij heeft niet eens de tijd om een hapje te eten. Al die drukte. Een aantal dorpsgenoten is er goed zat van. Dit is toch niet normaal! Kom op zeg, het is toch maar gewoon een timmermanszoon die hier in de buurt opgegroeid is! En zo fanatiek als hij bezig is, dat is toch niet gezond! Wat een drijver is het! En al dat vreemde volk in onze straten. Weg is onze rust! En al die mensen die helemaal weg van hem zijn. Dat is gewoon griezelig.

'Kom, laten we er een einde aan maken. Hij is niet goed bij zijn hoofd'. En zijn dorpsgenoten vormen een groep. Ordehandhaving, misschien wel met goedkeuring van de burgemeester. Ze trekken erop uit. Desnoods met dwang: ze zullen Jezus oppakken.

Tussen haakjes: in de bijbelvertaling staat dat de verwanten van Jezus op weg gaan om hem in te rekenen. Maar dat is teveel ingevuld. Letterlijk staat er: 'zijn eigen mensen'. Ik denk dat het hier gaat om zijn dorpsgenoten. Die al die vreemdelingen in hun dorp niet willen hebben. Die hun rust niet verstoord willen zien. Die niet willen accepteren dat die ene man, Jezus, meer is dan een ander.

Hebben de schriftgeleerden uit Jeruzalem het al niet gezegd? Dat Jezus gedreven zou worden door een boze geest, Beelzebul. Die gemene suggestie heeft ook hen bereikt. Zie je wel, het is echt niet normaal zoals Jezus bezig is. De mensen moeten tegen hem beschermd worden. De zelfverklaarde ordedienst van Kafarnaüm grijpt graag naar deze kwade theologie. En ze trekken de consequentie: Jezus moet opgepakt worden!

Maar Jezus wacht niet af. Hij roept ze erbij. In de kring. Hij weet wat ze denken en wat ze willen. Maar Hij maakt ze geen verwijt. Hij ontmaskert de leugen die ze geloven. En Hij waarschuwt ze ervoor. Wat jullie denken, kan niet, zegt Hij. De duivel is toch niet zo gek, dat hij tegen zichzelf vecht? Nee, je moet een andere conclusie trekken: Ik ben sterker dan de duivel. Een prachtig beeld gebruikt Jezus: 'Niemand kan de inboedel van een sterke man stelen, als die niet eerst met die persoon heeft afgerekend.' Daar bedoelt Hij mee: Je ziet toch dat ik mensen genees en uit de macht van de satan bevrijd! Ik doe ze geen kwaad, maar goed. Dus moet ik eerst hun eigenaar, de satan, verslagen hebben. Kortom: ik ben werkelijk de verlosser.

'Bij mij is vergeving voor alle zonden en alle godslastering, hoe erg ook', zegt Jezus. Onbepaald en voor iedereen. 'Maar dan zul je mij wel moeten accepteren als de Verlosser. Doe je dat niet, dan blijf je buiten het Koninkrijk. Voor eeuwig.' Dat is hier de betekenis van die uitdrukking: de lastering van de Heilige Geest. Het betekent niet meer dan: Jezus verwerpen als door God gezonden. Als je hem niet aanvaardt, dan blokkeer je de enige route die naar verzoening en verlossing leidt. Als jij de Middelaar buitensluit in je leven, dan sluit je jezelf buiten het Koninkrijk.

Ik weet dat sommige christenen bang zijn, dat ze deze onvergeeflijke zonde hebben gedaan en dus verloren gaan. Maar dat kan dus niet. Een christen sluit Christus niet buiten het leven. Een christen kan verschrikkelijke zonden doen. En een zoekend geloof hebben. En toch is daar vergeving voor. In Jezus Christus. Maar wie Hem niet accepteert als de Vergever en de Verlosser, die snijdt de enige weg af die redding biedt. Dat is de waarschuwing die Jezus hier afgeeft: 'Pas op, dat je mij niet buitensluit, want je blaast daarmee je eigen toekomst op. Pas op dat je mij niet weglacht, wegverklaard, negeert of parkeert in een hoekje van je leven. Niet om mij, maar om jezelf. Je gooit je eigen glazen in.'

Zo krijgt de boodschap van Jezus een extra uitroepteken. Wat Hij zegt is niet vrijblijvend. Wat Hij vertelt kun je niet voor kennisgeving aannemen. Als je het laat binnenkomen, zijn er maar twee reacties mogelijk: of je geeft er gehoor aan, of je vindt het onzin. Als Jezus Christus jou niet zoveel zegt, als je niet zoveel met Hem hebt, of als Hij op de achtergrond van je leven ergens wel een plek heeft, laat je dan wel echt binnenkomen wat Hij zegt en doet? Verdiep je in de woorden van Jezus! We hebben daar betrouwbare verslagen van. Kom naar de kerkdiensten, ontloop het gesprek met medechristenen niet, verwaarloos je bidden en bijbellezen niet. Niet om de mensen. Maar om je behoud.

Jezus is de Verlosser. Die sterker is dan de Satan. Luister naar Hem. Ook als je zat bent van de lauwheid in je geloof of de oppervlakkigheid in je leven. Zet Jezus niet weg als een historisch interessant figuur. Lach hem niet weg om in jouw ogen gedateerde of idealistische opmerkingen. Denk niet dat Hij niets met jou te maken heeft. Maar laat zijn woorden binnenkomen in je hart.

Nee, natuurlijk zijn je vragen dan niet beantwoord en je problemen verdwenen. Maar je houdt de weg naar het Koninkrijk open, als je je weg zoekt met Jezus Christus. Ga je zonder hem, of zet je hem weg, dan zet je jezelf erbuiten. En dan komt het niet goed.

**** of je komt binnen**

En dan komt de familie van Jezus op de proppen. Zij hebben ook gehoord dat Jezus weer thuis is. Dan is het niet raar dat ze van de gelegenheid gebruik maken om hem te bezoeken. Het is maar een drukte rond Jezus. De volgelingen, de belangstellenden, de dorpsgenoten en nu ook zijn familieleden. Maar moeder en broers komen er niet door. Ze blijven buiten staan. En ze vragen iemand om aan Jezus door te geven dat zij er zijn.

Het is wel opvallend dat Jezus, die kennelijk wel de kwade gedachten van zijn dorpsgenoten kon lezen, nu niet uit zichzelf lijkt te weten dat zijn moeder en broers er zijn. Het moet hem door de mensen om hem heen gezegd worden. 'Meester, uw moeder en uw broers zijn er. Ze zoeken u'. Dan verwacht je toch dat Jezus ogenblikkelijk stopt met lesgeven om zijn moeder te begroeten. Zeker in de cultuur van vroeger, waarin familiebanden nog heiliger zijn dan tegenwoordig. De luisteraars voelen zich teveel. Als zijn directe familie er is, tja dan gaan die voor.

Maar Jezus doet iets anders. Hij gebruikt deze situatie voor een nieuw stukje onderwijs. 'Mijn moeder en mijn broers? Wie zijn dat? Jullie zijn dat! Jullie, die hier om mij heen zitten en zo Gods wil doen'. Gouden woorden. Jezus die zegt: 'Jij bent mijn broer. Jij bent mijn zus.' Je staat niet buiten, maar bent juist in de kring van Jezus opgenomen. Dat is je redding. Hier is Jezus voor gekomen. Om zich aan mensen gelijk te maken. Hen op te nemen in de nieuwe familie. In de kring van Gods volk. In de gemeente van de geheiligden. 'Jij bent mijn broer, mijn zus, een kind van de Vader'. Uit de mond van Jezus. Dat is het evangelie in een notedop.

'Ieder die de wil van God doet, die is mijn broer en zuster en moeder', zegt Jezus. Wat dat is? De wil van God doen? Is dat perfect leven? Is dat in de kerk allemaal dezelfde keuzes maken? Nee, daar gaat het niet om. Het begint bij die ene persoon in het midden, Jezus. Hij kijkt de mensen aan die in een kring om hem heen zitten. En noemt hen zijn broers en zusters. Gods wil doen is in de eerste plaats: in de kring rond Jezus gaan zitten. Naar Hem luisteren. Bidden om zijn Geest. De weg gaan die Hij wijst. En dat niet alleen met woorden en goede bedoelingen. Maar ook met daden. In de omgang met jezelf, met een ander. Want christen zijn is geen theorie, maar praktijk. Het is geen religie, maar relatie. Het is geen levensovertuiging, maar daadkrachtig handelen. Het is geen systeem, maar een levenshouding van luisteren en dienen. Het is geen slapend besef, maar radicale toewijding. Alles met Jezus als middelpunt.

Wat er in je leven ook gebeurt. Wat voor moeite je ook meemaakt, wat voor vragen er ook door je hoofd spoken. Wat er ook allemaal fout gaat of met tekorten en beperkingen

uitgevoerd wordt. Richt je op Jezus Christus. Geef gehoor aan zijn woorden. Hoor zijn stem, als Hij zegt: 'Mijn lieve broer, je bent een zoon van de Vader. Mijn lieve zus, je bent een dochter van de Vader.' Je bent binnengebracht. Gered. In het Koninkrijk van God.

**** kom in de kring**

Ja maar, wat moet Maria daar dan van denken? En de broers van Jezus? Zou je je niet afgewezen voelen? Snijdt Jezus hier de banden met zijn familie door? Is het christelijk geloof zo radicaal, dat bloedbanden niet meer tellen? Nee, zo is het niet. Jezus sluit niet buiten, Hij nodigt juist uit. Hij zet zijn moeder niet weg, hij maakt de kring alleen groter. Ik denk zelfs dat hij haar naar voren schuift als een voorbeeld: als je net zoals mijn moeder doet wat de wil van God is, hoor jij ook bij de nieuwe familie. Ik verwacht eigenlijk niet dat moeder Maria jaloers reageert als Jezus zich zo royaal opstelt naar al die anderen. Waarom zou ze? Het zal haar eerder blij maken dat zoveel mensen de weg naar Gods Koninkrijk gaan. En Jezus erkennen als de Redder. Dat is ook haar familie. Welkom in de kring!

In de nieuwe familie is de bloedband niet beslissend. Je afkomst niet, je status, je leeftijd, je seksuele geaardheid, je opleiding, je familie. Rond Jezus ontstaat een nieuwe familie van mensen die de wil van God doen. Die gehoor geven aan wat Jezus Christus zegt. Al die mensen zijn welkom in de kring!

Hoe kan het dan, dat mensen zich soms in de kerk buitengesloten voelen? Dan buitenstaanders aangeven dat ze er soms slecht tussenkomen? Dat gasten de kerkdienst verlaten zonder dat iemand ze gegroet heeft? Dat mensen het gevoel hebben dat ze afgerekend worden op wat een familielid in het verleden heeft gedaan? Dat ze zich aangekeken en veroordeeld voelen?

Hoe kan het dan, dat mensen afstand houden van broers of zusters in de kerk? Zich niet laten betrekken in kringen, wijken of gemeentebrede activiteiten? Hoe kan het dat mensen aangeven genoeg te hebben aan hun familie en vriendennetwerk?

Ach misschien moet ik al deze vragen zo niet stellen. Het klinkt zo beschuldigend. Alsof ik alles en iedereen over één kam scheer. En het is vaak ook je subjectieve beleving. Maar toch: het is goed om zelf in de spiegel te kijken. Als ik 'broeder of zuster' zeg, zie ik de ander dan ook als mijn broer of mijn zus? Jezus geeft zich aan ons en geeft ons aan elkaar. Een nieuw gezin. Het is niet een hotel, waar je anoniem kunt verblijven. Het is hier geen supermarkt, waar je haalt wat je nodig hebt. Het is een nieuw gezin. Waar mensen naar elkaar omzien en er voor elkaar zijn. Zeker, dat gaat soms fout. Soms is er ruzie. Lopen we teleurstellingen op. Zeggen we dingen tegen elkaar die we beter niet hadden kunnen zeggen. Of houden we om wat voor reden onze mening achter de kiezen. Haak niet af, hou vol, vergeef en vraag vergeving en maak een nieuw begin.

Vanwege die éne, die het middelpunt is. Die ons tot kinderen van de Vader heeft gemaakt. Die jou zijn broer, zijn zuster noemt. Die ons aan elkaar verbindt. Om te groeien in geloof, hoop en liefde. En daarom: kom in de kring. De kring die open staat voor ieder. De kring rond Jezus Christus. Op sommige momenten is dat een kleine kring, soms een grote kring. Sluit Jezus niet buiten, maar laat je door hem opnemen in het gezin van God. Van die familie moet je het hebben!

Amen